

PATENTNI SPIS BROJ 2513.

**Firma Dresdensia Matern und Stereotypie — Anstalt
Conrad Walter Woehler, Dresden.**

Postupak za izradu srestava za umnožavanje putem galvanoplastike.

Prijava od 23. februara 1923.

Važi od 1. decembra 1923.

Običan put i način za izradu srestava za umnažanje kao klišea i galvana sastoji se iz sledećeg :

U datom slučaju umetnički crtež, rukopis ili tome slično plastično se izrađuje u osnovnom kalupu, što se može učiniti putem nagrizanja, drvoreza ili tome slično, pri čemu je mahom potrebno preneti još i fotografsku sliku. Sa praoblika vadi se otisak u vosku pomoću pritiska. Ovaj se otisak u vosku unosi u galvansko kupatilo i od njega se vadi galvana. Izrada svakog novog galvana iziskuje nov oblik otiska u vosku.

Nov pak postupak omogućava, da se umetnički crtež, slika ili rukopis, neposredno postavi na površini, sa koje se u galvanskom kupatilu odmah dobija kliše. Dakle otpada izrada naročito umetničkog nacerta slike spisa ili tome slično, koja se putem prenosa pomoću fotografije prenosi na površinu, gde se vrši plastična izrada, da bi se omogućio otisak pritiskom u vosku. Dakle i ovaj otisak pritiskom u vosku sasvim otpada.

Proces je prema tome sledeći: da se na jednoj osnovnoj površini, koju galvanizam ne kvari, nanese tanak no gibak, mek sloj, koji omogućava, da se oštrom držaljkom (pisaljkom ili tome slično) nacerta umetnički nacrt, slike iz teksta i t. d., pri čemu se sloj bodovima skida sve do površine podloge. Ovako pripremljena ploča odmah se unosi u galvansko kupatilo, te tako postaje osnovni kalup. Ploča je time postala kliše, koje je podesno za otisak, ako se podloga sastoji od materijala,

koji ne prima galvanoplastična taloženja, ploča je dakle šablon ako se podloga sastoji iz materijala, koji ne prima galvanoplastična taloženja. Razume se, u ovom se slučaju pretpostavlja, da je, pošto je podloga nesprovodljiva, sloj učinjen sprovodljivim.

Nov postupak omogućava, da se za najkraće vreme originalni nacrt, koji se šta više odmah postavlja na ploču, koja se treba okacičiti u galvanskom kupatilu, pretvori u kalup, koji je podesan za umnožavanje.

Pritom se pri skiciranju slika, crta iz teksta i t. d. može tačno tako raditi, kao pri crtanju na hartiji ili tome slično, i mogu se nesmetano vršiti popravke, doertavajući izostavljene poteze i tome slično, voštanom spravicom.

Nov postupak omogućava da se nacrti postave na ploči tako, kako posle treba da izgledaju pri otisku. Dakle ne treba crtati izvrnuto kao u ogledalu.

Nov postupak, a naime ako je reč o potrebama i crtežima, da se sloj na podlozi izabere tako jak, da se pri galvanoplastičkom otisku linije, crte, slova i t. d. odmah toliko istaknu da omogućće otiske bez pogrešaka.

U ostalom, primenjuje se pre unošenja u galvansko kupatilo poznati, tako zvani postupak pokrivanja, koji se sastoji u tome, da se na površine, netaknute crtežom, nanosi vosak, kome je zadatak pri otisku da istakne linije i površine nacerta t. j. da ih izdigne. Ako se ovaj postupak primenjuje kod običnih otisaka u vosku, koji pri najedanju ostaju sasvim

ravni, onda on iziskuje veliku veštinu, da ne upadne nanešeni, manje ili više tečni vosak u udubljenja nacrtā. Kod novog postupka pak sloj i osnova sa udubljenja sastoje se od dva različna materijala, pošto je osnova slobodna od crtanja i na ivice nacrtā odbojno dejstvuje na premazani vosak, zbog čega se skidanje voska može vršiti i od strane manje uvežbanih ljudi, a da ne povrede sliku, nacrt i t. d.

Za izradu klišea pokazalo se kao korisno, da se za podlogu upotrebe legure olova, a za sloj smeša od voska, parafina, cerezina, asfalta i grafita.

Mogu se za iste, nacrtom snabdevene ploče, a na ime onda, ako se je postupalo po poznatom postupku pokrivanja izvući više klišea. Kliše koje je galvano plastikom postalo, mora se zagrevati, da bi ga odvojili od ploče. Doduše, ovo zagrevanje omekšava voštani sloj, ali ostavlja udubljenja crteža netaknuta. Naprotiv kod otiska voskom, kod kojih se podoga udubljenja sastoji iz voska, nastupa pri zagrevanju tako zatopljavanje, da se takav ka-

lup od voska svega jednom može upotrebiti.

PATENTNI ZAHTEVI:

1.) Postupak za izradu srestava za umnožavanje putem galvanoplastike, naznačen time, što se na podlogu, koju ne nagriza galvanizam kupatila, nanosi gipki, mekani, voštani sloj, koji omogućava prenošenje nacrtā pomoću obične pisaljke da se pri tom vrši potpuno uklanjanje sloja držanjem, našta se ovaj prvobitni kalup (pošto se u danom slučaju učinilo takozvano prekrivanje voskom) unosi u galvansko kupatilo i sa njega se neposredno vadi kliše.

2.) Postupak za izradu osnovnih klišea, naznačen time, što se podloge za upotrebu, koje ne najela galvanizam banje, sastoje iz materije, koja prima galvanoplastička taloženja.

3.) Postupak po zahtevu 1 i 2, naznačen time, što se podloga sastoji od olova a sloj, koji na njoj leži, od smeše voska, parafina, cerezina, terpentina, asfalta i grafita.